

РЕЙ БРЕДЪРИ ЧУДНИЯТ КОСТЮМ С ЦВЯТ НА СЛАДОЛЕД

Превод от английски: Лидия Цекова-Маринова, 1985

chitanka.info

Градът тънеше в летен здрач, а навън пред игралния салон, откъдето долиташе тихичко потракване, трима американци от мексикански произход вдишваха топлия въздух и зяпаха света наоколо. От време на време разговаряха или пък просто мълчаха и гледаха как колите се носят край тях като черни пантери по горещия асфалт, или виждаха тролейбуси как се задават като гръмотевична буря, разпиляват мънии и се отдалечават с грохот, докато заглъхнат съвсем.

— Ех — въздъхна Мартинес накрая.

Той бе най-младият, най-очарователен от тримата със своята меланхолия.

— Страхотна нощ, а? Страхотна...

Както съзерцаваше, светът изведнъж се приближаваше към него, после се отдалечаваше и пак се приближаваше. Забързани край него хора неусетно се озоваваха на отсрещния тротоар. Сгради, на разстояние пет мили, внезапно надвисаха над него. Но почти през цялото време всичко, хора, коли и сгради, оставаше недостижимо далеч, някъде на самия край на света. В тази тиха, топла лятна вечер лицето на Мартинес бе помръкнало.

— В нощ като тази човек мечтае за... най-различни неща.

— Мечтанията — обади се вторият от тях, Вилянасул, който гръмогласно обявяваше своите ръце на карти горе в стаята си, но на улицата разговаряше само шепнешком.

— Мечтанията са най-безполезното развлечение за хора без работа.

— Хора без работа! — извика Ваменос, единственият от тях с необръсната брада. — Чуйте го само! Нямаме нито работа, нито пари!

— Затова — прибави Мартинес — нямаме и приятели.

— Истина е — Вилянасул премести поглед към потъналия в зеленина площад, където лекият нощен ветрец полюшваше палмите. — Знаете ли за какво си мечтая аз? Мечтая си да отида на онзи площад и да поговоря с бизнесмените, които се събират там всяка вечер, за да бистрят политиката. Но в тези мои дрехи, с тази моя беднотия, кой би ме изслушал? Затова пък, Мартинес, поне си принадлежим един на друг. Приятелството между бедняците е истинско приятелство. Ние...

Но в този миг край тях бавно премина красив млад мексиканец с чудесни тънки мустачки. Той крачеше безгрижно, а на ръцете му бяха увиснали две жени, които се заливаха от смях.

— Madre mia!^[1]

Мартинес плесна с ръка челото си.

— Защо този там струва колкото двама?

— Заради красивия си нов бял летен костюм — каза Ваменос, като гризеше мръсния нокът на палеца си. — Изглежда страхотно.

Мартинес се наведе напред и се загледа в отминаващата тройка, а после към жилищния дом на отсрещния тротоар, където високо горе, от един прозорец на четвъртия етаж се надвеси хубаво момиче. Вятърът леко разпиляваше черните ѝ коси. Тя винаги се появяваше там, което ще рече от шест седмици насам. Беше ѝ кимвал, бе вдигал ръка за поздрав, бе се усмихвал, намигвал крадешком, дори ѝ се бе покланял на улицата, във фоайето, когато отиваше на гости при своите приятели, в парка, в самия център на града. Дори и сега той вдигна ръка и размърда пръсти. Но прекрасното момиче продължи да стои неподвижно, а летният ветреца разпиляваше черните ѝ коси. Той не съществуваше. Той бе нищо.

— Madre mia!

Мартинес отмести поглед надолу по улицата, където мъжът завиваше с двете си приятелки зад ъгъла.

— О, ако имах само един, само един-единствен костюм! Нямах да имам нужда от пари, ако изглеждах добре.

— Колебая се дали да те посъветвам — обади се Вилянасул — да намериш Гомес. Той от месец насам плещи несвързано за някакви си дрехи. Но твърдя, че с готовност ще взема участие в това. Този Гомес...

— Приятели — обади се тихичко един глас.

— Гомес!

Всички се обърнаха и се вторачиха.

Със загадъчна усмивка Гомес измъкна една дълга тънка жълта панделка, която запърха и се заизвива на летния ветреца.

— Гомес — попита Мартинес, — какво измерваш с тази лента?

Лицето на Гомес засия.

— Вземам мерки на човешки скелети.

— Скелети?!

— Почакай.

Гомес намигна на Мартинес.

— Карамба! Как не съм се сетил за теб досега! Дай да те премеря и теб!

Мартинес видя как хваща ръката му и я измерва, измери крака му, после гръдната обиколка.

— Стой мирно! — извика Гомес. — Ръката — отлично. Кракът, гърдите, perfectamente^[2]! А сега бързо, ръстът! Ето! Да! Пет фута и пет инча! Включен си! Моите поздравления!

Както стискаше ръката на Мартинес, той внезапно спря.

— Почакай! Имаш ли... десет долара?

— Аз имам! — Ваменос размаха няколко мръсни банкноти. — Гомес, вземи моята мярка!

— Всичко, което ми е останало, са тези девет долара и деветдесет и два цента.

Мартинес вече бе преровил джобовете си.

— Нима десет долара стигат за един нов костюм? Но как така?

— Как така ли? Просто имаш подходящ скелет, това е всичко.

— Сеньор Гомес, аз едва ви познавам.

— Не ме познаваш ли? Та ти ще живееш с мен! Хайде!

Гомес влезе в игралния салон. Мартинес, съпроводен от учтивия Вилянасул и побутван от нетърпеливия Ваменос, се озова вътре.

— Домингес! — извика Гомес.

Застанал до един телефон на стената, Домингес им намигна. В слушалката се чуваше писклив женски глас.

— Мануло! — извика Гомес.

Мануло, който бе надигнал бутилка с вино и го изливаше в гърлото си, се обърна.

Гомес посочи Мартинес.

— Най-после открихме петия желаещ!

— Сега говоря, не ми пречете... — понечи да каже Домингес.

И млъкна. Слушалката се изплъзна от пръстите му. Малкото черно тефтерче, пълно с красиво изписани имена и номера, бързо изчезна обратно в джоба му.

— Гомес, ти...

— Да, да! Давайте парите! Andale!^[3]

От висящата слушалка се чуваше пращане и все същият женски глас.

Домингес отправи неспокоен поглед натам.

Мануло се загледа в празната бутилка от вино в ръката си и във фирмата на магазина за спиртни напитки отсреща. После съвсем неохотно двамата оставиха по десет долара върху покритата със зелено кадифе игрална маса.

Смаяният Вилянасул направи същото, както и Гомес, който побутна с лакът Мартинес. Мартинес преброи своите смачкани банкноти и монетите. Гомес възторжено размаха парите, като че ли обявяваше флош роял.

— Петдесет долара! Костюмът струва шестдесет! Трябват ни още само десет долара!

— Почакай — обади се Мартинес. — За *един* костюм ли става дума, Гомес? Упо?^[4]

— Упо!

Гомес вдигна един пръст.

— Един чуден летен костюм с цвят на сладолед! Бял, бял като луната през август!

— Но кой ще притежава този костюм?

— Аз — каза Мануло.

— Аз — каза Домингес.

— Аз — каза Вилянасул.

— Аз — извика Гомес. — И ти, Мартинес. Приятели, хайде да му покажем. Стройте се!

Вилянасул, Мануло, Домингес и Гомес изтичаха и опряха гърбове до стената.

— Мартинес, ти също, от другия край, подреди се! Сега, Ваменос, постави онази билиардна щека над главите ни!

— Разбира се, Гомес, разбира се!

Мартинес, застанал в редицата, усети как щеката опря в главата му и се наведе, за да види какво става.

— О!

Той зина от учудване.

Щеката опираше върху главите на всички, без да се криви ни нагоре, ни надолу, докато Ваменос я плъзгаше и се хилеше.

— Всички сме с еднакъв ръст! — възкликна Мартинес.

— Еднакъв!

И те дружно се засмяха.

Гомес изтича край редицата, размахвайки шумолящата жълта лента под носа на мъжете, а те се заливаха от все по-буен смях.

— Разбира се! — извика той. — Мина месец, цели четири седмици, забележете това, докато намеря четирима души със същия ръст и мярка като мен, един месец тичане и измерване. Понякога, разбира се, откривах мъже с ръст пет фута и пет инча, но месата по кокалите им бяха или твърде много, или пък недостатъчно. Понякога костите на краката им бяха твърде дълги или пък на ръцете им — твърде къси. Ех, момчета, всичките тези крайници! Представете си само! Но сега сме петима с еднакви рамене, еднаква гръдна обиколка, талия, ръце, а колкото до теглото... Приятели!

Мануло, Домингес, Вилянасул. Гомес и накрая Мартинес стъпиха на кантара, който заизхвърля картончета с отпечатани цифри върху тях, докато Ваменос, все така усмихнат, пускаше монетите възторжено една след друга. С разтуптяно сърце Мартинес прочете картончетата.

— Сто тридесет и пет фунта... сто тридесет и шест... сто тридесет и три... сто тридесет и четири... сто тридесет и седем... Божа работа!

— Не — поправи го простичко Вилянасул, — на Гомес.

Те всички се усмигнаха на този гений, който сега ги прегърна.

— Не е ли прекрасно? — дивеше се той. — Всички с еднакъв ръст и една и съща мечта — костюмът! И тъй всеки един от нас ще изглежда красавец поне една вечер в седмицата, а?

— Не съм изглеждал хубаво от години — каза Мартинес. — Момичетата бягат от мен.

— Повече няма да бягат, ще спират прехласнати — каза Гомес, — когато те видят в лекия бял летен костюм с цвят на сладолед.

— Гомес — обади се Вилянасул, — позволи ми да попитам само едно нещо.

— Разбира се, *compadre*^[5].

— Когато имаме този нов, хубав, снежнобял летен костюм, някоя нощ, облечен в него, няма да се качиш на автобуса и да отидеш в Ел Пасо за цяла година, нали?

— Вилянасул, Вилянасул, как можа да го кажеш?

— Но нали съм виждал, затуй езикът ми сам се обръща — отвърна Вилянасул. — Какво ще кажеш за лотарията „Печалби за

всеки“, с която се бе заел и продължи да се занимаваш, макар че в крайна сметка никой не спечели? А какво ще кажеш за онази „Компания за продажба на национални мексикански ястия“, дето се бе захванал да организираш, ала в края на краищата парите ти стигнаха само за да наемеш някаква си мизерна кантора?

— Грешките на дете, което вече е пораснало — каза Гомес. — Достатъчно! В тази горещина някой може да купи специалния костюм, който е създаден само за нас и ни очаква на витрината сред „Великолепните костюми на Шъмуей“. Имаме петдесет долара. Необходим ни е само още един скелет.

Мартинес видя как мъжете се огледаха наоколо в игралния салон. Погледна натам, накъдето гледаха те. Погледът му пробяга край Ваменос, после неохотно се върна и се спря на мръсната му риза и огромните му, пожълтели от никотина пръсти.

— Мен! — избухна най-после Ваменос. — Моят скелет... измерете го, той е чудесен. Е, дланите ми са големи, а и ръцете ми, от копането на канали. Но...

Точно в този миг Мартинес чу как по тротоара отвън премина същият ужасен мъж с неговите две момичета; тримата крещяха и се заливаха от смях.

Той видя как дълбока горест като сянка на летен облак пробягна по лицата на останалите мъже в игралния салон.

Ваменос бавно стъпи на кантара и пусна своята монета. Със затворени очи той зашепна молитва.

— Madre mía, смили се...

Машината избръмча и картончето падна. Ваменос отвори очи.

— Погледнете! Сто тридесет и пет фунта! Още едно чудо!

Мъжете се вторачиха в дясната му ръка и картончето, а после в лявата ръка и мръсната десетдоларова банкнота.

Гомес се олюля. Облян в пот, той облиза устни. После ръката му се стрелна, сграбчи парите.

— Магазинът! Костюмът! Andale!

Всички изтичаха с викове навън.

Женският глас все така писукаше в изоставената телефонна слушалка.

Мартинес, останал последен, протегна ръка и окачи слушалката. В настъпилата тишина той поклати глава.

— Santos^[6], какъв сън! Шестима мъже — промълви той, — един костюм. До какво ли ще доведе това? Безумие? Поквара? Убийство? С божията милост, напред. Гомес, чакайте ме!

Мартинес бе млад. Тичаше бързо.

Мистър Шъмуей — собственик на фирмата за летни костюми — се спря, както нагласяваше закачалката за вратовръзки, усетил някаква едва доловима промяна в атмосферата пред магазина си.

— Лео — прошепна той на помощника си, — погледни...

Навън един мъж — Гомес, се разхождаше пред витрината и надничаше вътре. Още двама мъже... Мануло и Домингес бързо дотичаха до него и се вторачиха вътре. Още трима, Вилянасул, Мартинес и Ваменос, блъскайки се с рамене, направиха същото.

— Лео...

Мистър Шъмуей преглътна с усилие.

— Обади се в полицията!

Внезапно шестимата мъже се появиха на вратата.

Мартинес, притиснат между тях, със свит от вълнение стомах и пламнало лице се хилеше така идиотски на Лео, че той остави слушалката.

— Хей! — извика задъхано Мартинес, с широко отворени очи. — Ето един великолепен костюм там!

— Не.

Мануло докосна ревера на друг.

— *Този!*

— Има един-единствен костюм в целия свят! — изрече Гомес с леден тон. — Мистър Шъмуей, белият костюм с цвят на сладолед, мярка тридесет и четири, беше на вашата витрина точно преди един час! Сега го няма! Не сте го...

— Да съм го продал ли?

Мистър Шъмуей въздъхна с облекчение.

— Не, не. В пробната е. Още е на манекена.

Мартинес не беше сигурен дали той тръгна и повлече групата, или пък групата се раздвижи и повлече него. Внезапно те всички се устремиха. Мистър Шъмуей, като подтичваше, се опитваше да остане начело.

— Оттук, господа. А сега кой от вас...

— Всички сме за един, той е за всички ни! — чу се да произнася Мартинес и да избухва в луд кикот. — Всички ще го пробваме!

— Всички?

Мистър Шъмуей се вкопчи в завесата на пробната, като че ли магазинът му бе параход, който внезапно бе увиснал на гребена на огромна вълна. Опули очи.

„Точно така — помисли си Мартинес. — Погледнете усмивките ни. А сега погледнете телата ни! Премежете тук, там, горе, долу... Е, виждате ли сега?“

Мистър Шъмуей видя. Той кимна. Вдигна рамене.

— Всички!

Той дръпна завесата.

— Ето! Купете го, ще прибавя и манекена безплатно!

Мартинес тихичко надзърна в кабината и с това повлече и останалите.

Костюмът бе там.

И беше бял.

Мартинес престана да диша. Не искаше. Не се нуждаеше от въздух. Боеше се, че от дъха му костюмът ще се разтопи. Достатъчно му бе само да погледа.

Но най-после той си пое дълбоко дъх и с треперещ глас прошепна:

— Ай. Ай, карамба!

— Ослепителен е — промърмори Гомес.

— Мистър Шъмуей — чу Мартинес Лео да протестира през зъби. — Не създавате ли с продажбата му опасен прецедент? Искам да кажа, какво би станало, ако всички решат да купуват един костюм за шестима?

— Лео — обади се в отговор мистър Шъмуей, — чувал ли си някога един-единствен костюм от петдесет и девет долара да е направил щастливи толкова много хора наведнъж?

— Ангелски криле — шепнеше Мартинес. — Криле на белоснежни ангели.

Мартинес почувствува, че мистър Шъмуей наднича над рамото му в кабинката. Бялото сияние изпълни очите му.

— Знаеш ли какво, Лео? — каза той с благоговение. — Това се казва *костюм*!

С викове и подсвиркване Гомес изтича до площадката на третия етаж и се обърна, за да махне на другите, които залитаха, смееха се, спряха и трябваше да седнат долу на стъпалата.

— Довечера! — извика Гомес. — Довечера ще се преместите при мен, а? Ще пестим от наема, както и от дрехите, а? Разбира се! Мартинес, носиш ли костюма?

— Дали го нося?

Мартинес вдигна високо бялата, красиво опакована кутия.

— От нас за нас! Ей-ха!

— Ваменос, носиш ли манекена?

— Тук е.

Ваменос, задъвкал фас от пура, от който хвърчаха искри, се подхлъзна. Манекенът политна, прекатури се, преобърна се два пъти и се заудря надолу по стъпалата.

— Ваменос! Глупак такъв! Недодялан тип!

Те грабнаха манекена от ръцете му. Стъписан, Ваменос се огледа наоколо, като че ли бе загубил нещо.

Мануло щракна с пръсти.

— Хей, Ваменос, трябва да го отпразнуваме! Върви да купиш малко вино!

Ваменос се втурна надолу по стълбите сред вихрушка от искри.

Останалите влязоха с костюма в стаята, а Мартинес остана в преддверието, загледан в лицето на Гомес.

— Гомес, изглеждаш зле.

— Така е — потвърди Гомес. — Та какво направих аз?

Той кимна към силуетите в стаята, които се суетяха около манекена.

— Избрах Домингес, същински дявол с тези негови жени. Добре. Избрах Мануло — пие, но пее сладко като момиче, а? Окей. Вилянасул чете книги. Ти, ти пък си миеш редовно врата. Но после, какво направих? Можех ли да чакам? Не! Трябваше да купя този костюм! И така последният човек, когото намерих, е непохватен палачор, който има право да носи *моя* костюм...

Той замълча смутено.

— Който ще носи *нашия* костюм една вечер в седмицата, ще се търкаля кой знае къде и няма да е достатъчно внимателен с него! Защо, защо, защо го *направих*!

— Гомес — прошепна Вилянасул от стаята. — Костюмът е готов. Ела виж как блести по-ярко и от електрическата ти крушка.

Гомес и Мартинес влязоха.

Там, наред стаята, върху манекена бе поставен фосфоресциращият магически призрак, сякаш изтъкан от бели пламъци, с невероятни ревери, безупречни шевове, красиви илици. Застанал прав, със страни, озарени от бялото сияние на костюма, на Мартинес внезапно му се стори, че се намира в църква. Бял! Бял! По-бял и от най-белия ванилиев сладолед, като млякото в бутилките, оставяни пред вратите в ранна утрин. Бял като самотно облаче сред озареното от лунна светлина небе нощем. От това, че го виждаха тук, в топлата лятна нощ дъхът им сякаш изпълни стаята. Като затвореше очи, виждаше го отпечатан върху клепачите си. Той знаеше какъв цвят ще бъдат сънищата му тази нощ.

— Бял... — промълви Валянасул. — Бял като снега по планината край моя роден град в Мексико, наречена „Спящата жена“.

— Кажи го пак — обади се Гомес.

Горд от тези думи и както винаги скромно, Вилянасул се зарадва на възможността да повтори своята възхвала.

— ... бял като снега по планината, наречена...

— Върнах се!

Поразени, мъжете се извърнаха и видяха на вратата Ваменос с бутилка вино във всяка ръка.

— Да прием! Хайде! А сега кажете кой ще носи костюма пръв тази нощ. Аз ли?

— Късно е — каза Гомес.

— Късно ли? Само девет и петнадесет е!

— Късно ли? — извикаха всички настръхнали. — Късно?

Гомес отстъпи предпазливо от тези мъже, които поглеждаха кръвнишки от него към костюма и към отворения прозорец.

В края на краищата вълн, там, долу под този прозорец, помисли си Мартинес, ги очакваше една чудесна лятна съботна вечер и в тихия, топъл мрак жените се носеха като цветя в спокойните води на някой поток.

От гърдите им се изтръгна вопъл.

— Гомес, едно предложение...

Вилянасул облиза молива си и надраска нещо в бележника си.

— Ти ще носиш костюма от девет и половина до десет, Мануло до десет и половина, Домингес до единадесет, аз до единадесет и половина, Мартинес до полунощ и...

— Защо аз *последен*? — попита Ваменос намръщено.

Мартинес се замисли и бързо отговори с усмивка:

— След полунощ е *най-хубавото* време, приятелю.

— Ей — каза Ваменос, — правилно. Не се сетих за това. Окей.

Гомес въздъхна.

— Е, добре. По половин час на всеки. Но отсега нататък, запомнете, всеки от нас ще носи костюма само по една вечер в седмицата. В неделите ще теглим жребий кой да го носи.

— Аз! — изсмя се Ваменос. — Аз съм късметлия!

Гомес стисна силно Мартинес.

— Гомес — подкани го Мартинес, — ти си пръв. Обличай се.

Гомес не можеше да откъсне очи от този мърляв Ваменос. Най-после той импулсивно смъкна ризата през главата си.

— Ей-йе! — виеше той. — Ей-йеее!

Шумолене като тих шепот... чистата риза.

— Ах...!

„Какво усещане за чистота има в новите дрехи, помисли си Мартинес, докато му държеше сакото. Как чистичко шушнат, как ухаят на чисто!“

Изшумоляване... панталоните... вратовръзката... тирантите. Отново тих шум... сега Мартинес освободи сакото, което прилепна върху приведените рамене.

— Олè!

Гомес се обърна, подобно матадор в своя чудесен, бляскав костюм.

— Олè, Гомес, олè!

Гомес се поклонил и излезе през вратата.

Мартинес прикова очи в стрелките на часовника. Точно в десет чу, че някой се лута из преддверието, като че ли бе забравил накъде да

върви. Мартинес отвори вратата и погледна навън.

Гомес стоеше там и сякаш се чудеше дали да тръгне нанякъде.

„Изглежда зле, помисли си Мартинес. Не, сащисан, разтърсен, изненадан.“

— Гомес! Оттук!

Гомес се обърна и успя да мине сам през вратата.

— О, приятели, приятели! — възкликна той. — Приятели, какво преживяване! Този костюм! Този костюм!

— Разкажи ни, Гомес! — подкани го Мартинес.

— Не мога, как бих могъл да го изразя!

Той устреми поглед нагоре в небесата, разперил ръце с обърнати длани.

— Разкажи ни, Гомес!

— Нямам думи, нямам думи. Трябва сами да видите. Да, трябва да видите...

Тук той замълча и продължи да клати глава, докато най-последно си спомни, че те всички стоят и го наблюдават.

— Кой е следващият? Мануло?

Мануло, останал по долни гащи, скочи напред.

— Готов съм!

Всички се засмяха, завикаха, заподсвиркваха.

Мануло, вече облечен, излезе през вратата. Нямаше го двадесет и девет минути и тридесет секунди. Върна се и заопипва дръжките на вратите, докосваше стените, опипваше собствените си лакти, допираше длан до лицето си.

— О, нека ви разкажа — мълвеше той. — Compadres, мислите, че отидох в бара, а, да пийна нещо? Но не, не отидох в бара, чувате ли? Не съм пил. Защото, както се разхождах, започнах да се смея и да пея. Защо ли, защо? Вслушах се в себе си и сам си зададох този въпрос. Ей така. Костюмът ме накара да се почувствувам по-добре отвсякога, когато съм пил вино. Костюмът ме опияняваше, опияняваше! И така аз отидох в кафене „Гуадалахара“ и свирех на китара, изпах четири песни високо, да ме чуят всички. Костюмът, ах, костюмът!

Домингес, следващият поред да се преоблича, излезе в света навън и се върна от този свят.

„Черното тефтерче с телефонни номера!, помисли си Мартинес. То беше в ръцете му, когато излезе! Сега се връща, а ръцете му са

празни! Какво? Какво?“

— По улицата — промълви Домингес с широко отворени очи, като че ли виждаше всичко отново, — вървах по улицата, една жена извика: „Домингес, това *ти* ли си?“ Друга отвърна: „Домингес? Кетцалкоатъл^[7], Великият бял бог е дошъл от изток“, чувате ли? И внезапно на мен вече не ми се искаше да имам шест жени или осем, не. Една, помислих си. Една! И на тази жена кой знае какво бих ѝ казал. „Бъди моя!“ или „Стани моя жена!“ Карамба! Този костюм е опасен! Но хич не ме интересува! Аз живея, живея! Гомес, така ли беше и с теб?

Гомес, все така омаян от събитията тази вечер, поклати глава:

— Без приказки сега. Не е по силите ни. По-късно. Вилянасул...

Вилянасул свенливо пристъпи напред.

Вилянасул свенливо излезе навън.

Вилянасул свенливо се върна у дома.

— Представете си — каза той, без да поглежда към тях, гледаше пода, говореше на него. — Грийн Плаца, групичка възрастни бизнесмени, събрани под открито небе — разговарят, кимат и разговарят. Изведнъж един от тях прошепва нещо. Всички се обръщат и се вторачват. Отдръпват се встрани, образуват коридор, по който бяла, гореща светлина прорязва пътя си като огнена дияра в леда. В центъра на тази приказна светлина е онзи човек. Аз поемам дълбоко въздух. Стомахът ми се е свил на топка. Гласът ми е съвсем тих, но става все по-силен. И какво казвам аз? Аз казвам: „Приятели, чели ли сте «Сартор Ресартус» на Карлайл^[8]? В тази книга откриваме неговата философия за облеклото...“

И накрая дойде ред на Мартинес да се остави да изплува навън в костюма, като призрачно видение в мрака.

Четири пъти той обиколи блока. Четири пъти се спря под терасите, с поглед вперен в прозореца, където светеше. Една сянка трепна, хубавото момиче бе там... а сега — не, мярна се и изчезна, а на петия път то се появи на терасата горе, подгонено навън от лятната горещина, то вдишваше прохладния въздух. Погледна надолу. Направи някакво движение с ръка.

Най-напред помисли, че му маха. Почувствува се като експлозия в бяло, която бе привлякла вниманието ѝ. Но тя не махаше. Това бе

само движение на ръката и в следващия миг върху носа ѝ се настаниха очила с тъмна рамка. Тя се загледа в него.

„Ах, ах, помисли си той, значи ето какво било. Така значи! Дори слепите могат да забележат този костюм!“

Той ѝ се усмихна. Нямаше нужда да ѝ маха. И най-после тя се усмихна в отговор. Не бе нужно и тя да му маха. После, защото не знаеше какво друго да направи и не можеше да се освободи от тази усмивка, която не слизаше от лицето му, той се забърза, почти се затича и зави зад ъгъла, усещайки погледа ѝ зад гърба си. Когато погледна назад, тя бе свалила очилата си и сега се вираше с късогледите си очи в онова, което в най-добрия случай представляваше за нея светло петно, което се движи в непрогледния мрак наоколо. После просто за удоволствие той обиколи още веднъж блока, мина отново през този град, така неочаквано хубав, че му се искаше да крещи, да се смее и отново да крещи.

Когато се върна, той се движеше като в някакъв унес с полупритворени очи и когато го видяха на вратата, другите не виждаха Мартинес, а себе си как се завръщат у дома. В този миг те усетиха, че нещо се бе случило с всички тях.

— Закъсня! — извика Ваменос, но млъкна.

Магията не можеше да се разпръсне.

— Кажете ми — промълви Мартинес. — Кой съм аз?

Той бавно обикаляше из стаята.

„Да, мислеше си той, да, от костюма е, да, непременно е свързано с костюма“ и всички тях заедно в онзи магазин, в тази чудна съботна вечер и после тук — заливаха се от смях и както се изрази Мануло, се чувствуваха все по-опиянени, без да са пили въобще, докато нощта се изнизваше, всеки нахлузваше панталона и залитайки, се опираше на другите, стараяше се да запази равновесие, оставяха чувството да нараства, да се разпалва и да става свършено, когато всеки един събличаше, а следващият заемаше мястото му в костюма, докато сега тук стоеше Мартинес — прекрасен, целият в бяло, като някакъв властелин, пред когото светът се смълчава и се отдръпва встрани.

— Мартинес, взехме три огледала, докато те нямаше. Погледни!

Огледалата, поставени както в магазина, се събираха под ъгъл, за да отразят тримата Мартинес, и ехото, и спомена за тези, които бяха

обличали този костюм преди него и бяха открили ослепителния свят вътре в тази материя. Сега в трепкащите отражения на огледалата Мартинес видя колко грандиозно е това нещо, в което живееха заедно, и очите му се навлажниха. Останалите примигаха. Мартинес докосна огледалата. Те се размърдаха и той видя хиляди, милиони, облечени в бели одежди образи да се отдалечават величествено и непоколебимо във вечността, отразени завинаги.

Той протегна бялото сако във въздуха. Изпаднали в транс, останалите отначало не забелязаха мръсната ръка, която посегна да поеме сакото. Но след това:

— Ваменос!

— Прасе!

— Не си се умил! — изкрещя Гомес. — Поне да се беше обръснал, докато чакаше! Compadres, в банята!

— В банята! — подкрепиха го всички.

— Не! — размаха ръце Ваменос. — Нощният въздух! Ще умра от студ!

Те го подгониха с викове навън в преддверието.

Сега пред тях стоеше Ваменос, невероятен в белия костюм, с обръсната брада, със сресана коса, с чисти нокти.

Приятелите му го погледнаха навъсено.

„Защото не бе истина, помисли си Мартинес, че когато минава Ваменос, лавините потреперват по планинските върхове“.

Когато минаваше под прозорците, хората плюеха, изтърсваха боклуците си, дори по-зле. Сега, тази вечер, тази нощ, той щеше да се разхожда под десет хиляди широко отворени прозорци, под балконите, по алеите. Внезапно им се стори, че светът бъка от насекоми. А ето го Ваменос, като току-що глазиран сладкиш.

— Наистина изглеждаш страхотно в този костюм, Ваменос — каза тъжно Мануло.

— Благодаря.

Ваменос се поразмърда, за да намести удобно тялото си там, където се бяха намидали телата на всички тях допреди малко. Със съвсем тих глас Ваменос попита:

— Мога ли да отивам сега?

— Вилянасул! — извика Гомес. — Запиши тези правила.
Вилянасул облиза молива се.
— Първо — започна Гомес, — не се въргаляй по земята с този костюм, Ваменос!
— Няма.
— Не се облягай по сградите с този костюм.
— Никакви сгради.
— Не минавай в този костюм под дървета, по които са накацали птици. Не пуши. Не пий...
— Извинявай — обади се Ваменос, — мога ли поне да сядам с този костюм?
— Когато се съмняваш, събуй панталоните и ги остави сгънати на стола.
— Пожелайте ми късмет — каза Ваменос.
— Бог с теб, Ваменос.
Той излезе. Затвори вратата.
Чу се шум от разпаряне.
— Ваменос! — изкрещя Мартинес.
С един ритник отвори вратата.
Ваменос стоеше с разцепена на две носна кърпичка в ръцете си и се смееше.
— Хърт! Погледнете физиономииите си! Хърт!!...
Той отново раздра парче от кърпичката си.
— О, о, тези ваши физиономии, тези физиономии! Ха!
Заливайки се от смях, Ваменос тръшна вратата и ги остави слисани, сами.
Гомес хвана с две ръце главата си и се обърна.
— Пребийте ме с камъни. Убийте ме. Продам съм душите ни на един демон.
Вилянасул порови из джобовете си, измъкна една сребърна монета и дълго я разглежда.
— Ето ги моите последни петдесет цента. Кой друг ще ми помогне да откупим дела на Ваменос от костюма?
— Няма смисъл.
Мануло им показа десет цента.
— Имаме едва за реверите и илиците.

Гомес, застанал край отворения прозорец, внезапно се наведе навън и изкрещя:

— Ваменос! Недей!

Долу на улицата Ваменос, стъписан, духна клечката кибрит и изхвърли отнейде намерения фас от пура. Направи някакъв неопределен жест към останалите, които бяха на прозореца горе, после махна безгрижно и продължи разходката си.

Петимата мъже просто не можеха да се откъснат от прозореца. Сякаш бяха приковани там.

— Обзалагам се, че ще изяде някое кюфте с този костюм — размишляваше Вилянасул. — Все си мисля за горчицата.

— Недей! — извика Гомес. — Не, не!

Внезапно Мануло се озова до вратата.

— Страшно ми се пие.

— Мануло, тук има вино, онази бутилка, на земята...

Мануло излезе и затвори вратата.

Миг по-късно Вилянасул се протегна твърде пресилено и се заразхожда из стаята.

— Май ще се поразходя надолу към площада, приятели.

Нямаше и минута, откакто той излезе, и Домингес размаха черното тефтерче пред очите им, намигна и завъртя топката на вратата.

— Домингес — обади се Гомес.

— Да?

— Ако случайно видиш Ваменос — каза Гомес, — предупреди го да не отива към кафене „Червеният петел“ на Мики Мурильо. Там стават побоища не само на телевизионния екран, но и пред него.

— Няма да отиде в кафенето на Мурильо — каза Домингес. — Този костюм означава твърде много за Ваменос. Не би направил нищо, за да го повреди.

— По-скоро би застрелял майка си — каза Мартинес.

— Разбира се.

Останали сами, Мартинес и Гомес се заслушаха в стъпките на Домингес, които бързо се отдалечаваха надолу по стълбите. Те застанаха от двете страни на голия манекен.

Гомес дълго стоя до прозореца, хапейки устни, загледан навън. На два пъти докосна джоба на ризата си, отдръпна ръка и тогава, най-

после, измъкна нещо оттам. Без да го поглежда, той го подаде на Мартинес.

— Мартинес, вземи това.

— Какво е то?

Мартинес погледна парчето сгъната розова хартия с някакви печатни знаци по него, с имена и цифри. Очите му се разшириха.

— Билет за автобуса до Ел Пасо, след три седмици!

Гомес кимна. Той не смееше да погледне Мартинес. Стоеше загледан навън в лятната нощ.

— Върни го. Вземи парите — каза той. — Купи една хубава, бяла панамена шапка и бледосиня вратовръзка, която да отива на снежнобелия костюм, Мартинес. Направи го.

— Гомес...

— Млъкни. Господи, колко е горещо тук! Имам нужда от чист въздух.

— Гомес. Трогнат съм. Гомес...

Но вратата се бе отворила. Гомес бе излязъл.

Кафенето „Червеният петел“ или „Салонът за коктейли“ на Мики Мурильо бе свряно между две големи тухлени постройките и тъй като беше тясно, трябваше да е дълбоко. Навън пред него съскаха и святкаха с очи дракони в червени и жълто-зелени неонов светлини. Вътре мъгляви силуети се появяваха и отплуваха, за да се потопят сред гъмжилото на това нощно море.

Мартинес на пръсти надникна през едно олющено местенце върху боядисания в червено прозорец отпред.

Той усети нечие присъствие от лявата си страна, чу нечие дишане от дясната. Огледа се и в двете посоки.

— Мануло! Вилянасул!

— Реших, че не съм жаден — оправда се Мануло. — Така че тръгнах да се поразходя.

— Бях се отправил към площада — обясни Вилянасул, — и реших да позаобиколя.

Като че ли по взаимно съгласие тримата мъже замълчаха и се обърнаха едновременно да надникнат, изправяйки се на пръсти, през олющените петна на прозореца.

Миг по-късно и тримата усетиха зад гърба си едно ново, осезаемо присъствие и чуха нечие учестено дишане.

— Нашият бял костюм вътре ли е? — попита гласът на Гомес.

— Гомес! — възкликнаха всички изненадано.

— Да! — извика Домингес, току-що пристигнал и успял вече да открие една олющена пролука за себе си. — Ето го костюма! И, слава богу, Ваменос е все още в него!

— Не виждам!

Гомес примига, поставил ръка над очите си.

— Какво *прави* той?

Мартинес се озърна.

Да! Там, назад в сянката, се виждаше голяма пряспа сняг и идиотската усмивка на Ваменос потрепваше над нея, обвита в облаци дим.

— Той пуши! — възкликна Мартинес.

— Пие! — прибави Домингес.

— Яде питки! — съобщи Вилянасул.

— Напоени с мазнина — прибави Мануло.

— Не — простена Гомес. — Не, не, не...

— Руби Ескадрильо е с него!

— Дай да видя!

Гомес блъсна Мартинес настрана.

Да, Руби беше там! Двеста фунта, с бляскави паети и плътно прилепнала по тялото ѝ черна атлазена рокля, тя бе впила алените си нокти в рамото на Ваменос. Тази кравешка мутра, напудрена обилно, наклепана с червило, надвесена застрашително над него!

— Този хипопотам! — възмути се Домингес. — Та тя ще изпомачка подпльнките на рамото. Погледнете, кани се да сяда на коленете му!

— Не, не... не с всичката тая пудра и червило! — извика Гомес. — Мануло, влизай! Грабвай чашата! Вилянасул — пурата, питката! Домингес, заеми се с Руби Ескадрильо, измъкни я оттук! Andale, приятели!

Тримата изчезнаха и оставиха Гомес и Мартинес със затаен дъх да надничат през пролуките.

— Мануло... взе чашата, надига я!

— Олè! Ето, Вилянасул взе пурата, яде питката!

— Хей... Домингес пък се хвана с Руби! Какъв *смелчага*!

Нечие туловище изпълни рамката на входната врата на Мурильо и се втурна с устрем напред.

— Гомес!

Мартинес се вкопчи в ръката на Гомес.

— Това беше приятелят на Руби Ескадрильо — Бул Ла Хола. Ако я завари с Ваменос, снежнобелият костюм ще се покрие с кръв, целият в кръв...

— Не ме изнервяй — прекъсна го Гомес. — Бързо!

Двамата изтичаха. Успяха да стигнат до Ваменос точно в мига, когато Бул Ла Хола награби реверите на този чуден костюм с цвят на сладолед.

— Пусни Ваменос! — извика Мартинес.

— Пусни *костюма*! — поправи го Гомес.

Бул Ла Хола, който разтърсваше Ваменос и го принуждаваше да потраква с токове, сякаш танцува, се ухили свирепо на тези натрапници.

Вилянасул пристъпи напред свенливо.

Вилянасул се усмихна:

— Не удрай него. Удари мен.

Бул Ла Хола удари Вилянасул с всичка сила по носа.

Олюлявайки се, Вилянасул се отдалечи с парещи сълзи в очите.

Гомес се вкопчи в едната ръка на Бул Ла Хола, а Мартинес — в другата.

— Пусни го, остави го редо, соуоте, васа^[9].

Бул Ла Хола заизвива снежнобялата материя на костюма, докато и шестимата мъже изкрепяха като в предсмъртна агония. Обливайки се в пот, Бул Ла Хола с грухтене отхвърляше всеки, който се метнеше отгоре му. Той се готвеше да нанесе удар на Ваменос, когато Вилянасул се дотътри обратно, с бликнал от очите му порой от сълзи.

— Не удрай него! Удари мен!

Докато Бул Ла Хола нанасяше удар по носа на Вилянасул, един стол се разби в главата му.

— Олè! — извика Гомес.

Бул Ла Хола се олюля, запримигва в колебание дали да се сгромоляса. Той бавно повлече Ваменос със себе си.

— Пусни го! — извика Гомес. — Пусни го!

Един по един, съвсем внимателно дебелиите като банани пръсти на Бул Ла Хола освободиха костюма. Миг по-късно той рухна в краката им.

— Compadres, оттук!

Те тичешком повлякоха Ваменос навън и го поставиха да седне, а той се освободи от ръцете им с израз на накърнено достойнство.

— Окей, окей. Времето ми не е изтекло. Остават ми още две минути — и... я да видя, и десет секунди.

— Какво! — възкликнаха всички.

— Ваменос — възмути се Гомес, — ти позволи на тази крава да увисне на врата ти, търсиш си боя, пушиш, пиеш, нагъваш питки, потънали в мазнина, а сега имаш нахалството да заявиш, че времето ти не е изтекло?

— Остават ми още две минути и една секунда!

— Ей, Ваменос, та ти изглеждаш страхотно! — извика от отсрещния тротоар един женски глас.

Ваменос се усмихна и закопча сакото си.

— Това е Рамона Алварес! Рамона, почакай!

Ваменос слезе от тротоара.

— Ваменос — примоли се Гомес. — Какво можеш да направиш за една минута и...

Той погледна часовника си.

— ... четиридесет секунди!

— Ти само гледай! Хей, Рамона!

Ваменос се затича с огромни скокове.

— Ваменос, пази се!

Ваменос изненадано се обърна, видя колата и чу изскърцването на спирачките.

— Не — изтръгна се от устата на петимата мъже, застанали на тротоара.

Мартинес чу удара и потрепера. Повдигна глава.

„Прилича на купчина белоснежено пране“ — помисли си той, когато видя как тялото се преметна във въздуха.

После бавно отпусна глава.

Чу себе си и всеки един от останалите да издава различен звук. Някои нагълтаха доста въздух. Някои издишаха. Някой се задави. Друг простена. Някой призова на глас божията милост. Някой скри лицето

си в шепи. Мартинес усети как в отчаяние блъска с юмрук в гърдите си. Не можеше да помръдне краката си.

— Не искам да живея повече — промълви Гомес. — Убийте ме, нека някой ме убие.

Тогава Мартинес се поразмърда, погледна надолу и заповяда на краката си да вървят, те се олюляха, но колебливо запристъпваха един след друг. Той се блъсна в другите. Сега те се опитаха да тичат. Най-после успяха и не разбраха как пресякоха улицата, както се пресича дълбока река, в която трябва само да нагазят, за да погледнат надолу към Ваменос.

— Ваменос! — промълви Мартинес. — Жив си.

Проснат по гръб, с отворена уста и здраво стиснати клепачи, Ваменос като обезумял мятеше глава насам-натам и стенеше.

— Кажете ми, кажете ми, о, кажете ми, кажете ми.

— Какво да ти кажем, Ваменос?

Ваменос стисна юмруци, изскърца със зъби.

— Костюма, какво съм направил с костюма, костюма, костюма!

Мъжете се наведоха по-ниско.

— Ваменос, той е... ами той е окей!

— Лъжете! — извика Ваменос. — Раздран е, сигурно... Сигурно е раздран целия... а отдолу?

— Не.

Мартинес коленичи и опипа тук-там.

— Ваменос, целият е здрав и под теб дори, наистина!

Ваменос отвори очи, за да позволи на сълзите най-после да рукнат свободно.

— Чудо — хлипаше той. — Хвала на вси светии!

И накрая притихна.

— А колата?

— Блъсна те и избяга.

Гомес внезапно си спомни за това и отправи поглед към опустялата улица.

— Добре е, че не спря. Щеше да се наложи...

Всички се послушаха.

В далечината виеше сирена.

— Някой е телефонира за линейка.

— Бързо! — извика Ваменос, като въртеше очи. — Вдигнете ме! Свалете нашето сако!

— Ваменос!

— Млък, идиоти такива! — изкрещя им Ваменос. — Сакото, точно така! Сега панталоните, панталоните, бързо, глупаци! Тези доктори! Гледали ли сте по филмите? Разцепват със скалпели панталоните, за да ги смъкнат! Хич не ги е грижа! Те са безумци! О, господи, бързо, бързо!

Сирената виеше.

Мъжете, обхванати от паника, едновременно се заеха с Ваменос.

— Десният крак, леко, по-бързо, говеда такива! Добре! Сега левия, левия, чувате ли, така... леко, леко! О, господи! Бързо! Мартинес, панталона ти, събувай го бързо!

— Какво? — стъписа се Мартинес.

Сирената изпищя вече наблизко.

— Глупак! — простена Ваменос. — Всичко е загубено... Панталона ти! Дай ми го!

Мартинес посегна към катарамата на колана си.

— Приближете се, направете кръг!

Тъмният панталон и светлият се мярнаха във въздуха.

— Бързо, ето ги идват безумците със скалпелите! Десният крачол, левият, готово!

— Ципа, говеда такива, вдигнете ми ципа! — бръщолевеше Ваменос.

Сирената замлъкна.

— Madre mía, да, тъкмо навреме! Пристигнаха.

Ваменос легна отново по гръб и затвори очи.

— Gracias^[10].

Мартинес се обърна и невъзмутимо закопча белия панталон, докато в това време санитарите изтичаха бързо край него.

— Счупен крак — каза единият от тях, докато поставяха Ваменос на носилка.

— Compadres — обади се Ваменос. — Не се гневете.

— Кой се гневи? — изпръхтя Гомес.

В линейката, с облежната назад глава, като ги погледна отгоре надолу, Ваменос заекна:

— Compadres, когато... когато се върна от болницата... ще бъда ли в комбината? Няма ли да ме изритате? Кълна се, ще се откажа от пушенето, ще стоя далеч от кафенето на Мурильо, ще се отрека от жените...

— Ваменос — каза Мартинес нежно, — не обещавай нищо.

Ваменос, с глава надолу, с очи, налети със сълзи, видя Мартинес да стои там, целия в бяло, на фона на звездите.

— О, Мартинес, ти наистина изглеждаш великолепно в този костюм. Compadres, не е ли красавец?

Вилянасул се качи отзад до Ваменос. Вратата се затвори. Останалите четирима мъже наблюдаваха как линейката се отдалечава.

После заобиколен от приятелите си, облечен в белия костюм, Мартинес бавно бе ескортиран обратно до тротоара.

В жилището Мартинес извади препарат за почистване, другите стояха наоколо и му обясняваха как да почисти костюма, а по-късно — да не оставя ютията да прегрее, как да оглади реверите, ръбовете и всичко останало. Когато костюмът бе почистен и изгладен, така че приличаше на свежа, току-що разпъпила се гардения, те го облякоха на манекена.

— Два часа — промърмори Вилянасул. — Надявам се, че Ваменос ще се наспи хубаво. Когато го оставих, изглеждаше добре.

Мануло се изкашля.

— Никой друг ли няма да излезе с костюма тази нощ, а?

Останалите го погледнаха свирепо.

Мануло се изчерви.

— Искам да кажа... късно е. Уморени сме. Може би никой няма да облече костюма цели четиридесет и осем часа, а? Да му дадем почивка. Разбира се. Добре. Къде ще спим?

Тъй като нощта бе все така гореща, а в стаята — непоносимо задушно, те изнесоха костюма с манекена навън и тръгнаха надолу по коридора. Носеха със себе си и няколко възглавници и одеяла. Заизкачваха стъпалата към покрива на жилищния блок.

„Там, помисли си Мартинес, има ветреца и ще спим на прохлада.“

По пътя си минаха край дузина отворени врати — хората все така се потяха и още будни, играеха на карти, пиеха газирани

разхладителни напитки и си вееха с филмови списания.

„Чудя се, мислеше си Мартинес. Чудя се дали... Да!“

На четвъртия етаж вратата беше отворена.

Хубавото момиче вдигна очи, когато петимата мъже минаха покрай нея. Носеше очила и когато видя Мартинес, бързо ги свали и ги скри под една книга.

Другите продължиха, без да разберат, че са изгубили Мартинес, който сякаш бе прикован към отворената врата.

Той дълго не можа да проговори. После каза:

— Хосе Мартинес.

А тя промълви:

— Селия Обрегон.

После и двамата замълчаха.

Той чуваше как мъжете ходят горе по покрива. Понечи да ги последва.

Тя бързо изрече:

— Видях ви тази нощ!

Той се върна.

— Костюмът... — каза той.

— Костюмът... — повтори тя и замълча. — Не беше костюмът.

— А? — не разбра той.

Тя вдигна книгата, за да покаже очилата, които лежах в скута ѝ. Докосна ги.

— Не виждам добре. Сигурно смятате, че би трябвало да нося очилата си, но не го правя. От години насам се разхождам без тях, крия ги и не виждам нищо. Но тази нощ, дори без очила, аз виждам: необятна белота минава долу в тъмното. Такава белота! И аз бързо слагам очилата си!

— Костюмът, както ви казах — изрече Мартинес.

— В един кратък миг, костюмът — да, но има и друга белота над него.

— Друга?

— Вашата усмивка! О, имате такива белоснежни зъби, такава красива усмивка!

Мартинес сложи ръка на устата си.

— Толкова се радвам, мистър Мартинес — каза тя. — Не се е случвало да виждам често такава щастливо лице и такава усмивка.

— А — отрони той, без да смее да я погледне, и се изчерви.

— Така че виждате — продължи тя тихо, — костюмът привлече погледа ми, да, белотата изпълни нощта там долу. Но усмивката бе поослепителна. Вече бях забравила за костюма.

Мартинес отново се изчерви. Тя също бе смутена от онова, което бе казала. Постапи очилата на носа си, после припряно ги свали и отново ги скри. Погледна ръцете си, после рамката на вратата над главата му.

— Мога ли... — промълви той най-после.

— Дали можете...?

— Мога ли да ви се обадя — попита той, — следващия път, когато е мой ред да нося костюма?

— Защо трябва да чакате за костюма? — попита тя.

— Мислех си...

— Не ви е нужен костюмът — отбеляза тя.

— Но...

— Ако беше само костюмът — каза тя, — всеки би изглеждал чудесно в него. Но не е. Гледах ви. Тази нощ видях и други мъже в този костюм и всички бяха различни. Така че, повтарям ви, не е нужно да чакате костюма.

— *Madre mia, madre mia* — извика той щастливо.

А после тихичко:

— Костюмът ще ми трябва още известно време. Месец, шест месеца или година. Неуверен съм. Боя се от толкова неща. Млад съм.

— Това е нормално — каза тя.

— Лека нощ, мис.

— Селия Обрегон.

— Селия Обрегон — повтори той и вече го нямаше на вратата.

Другите го чакаха на покрива. Когато се изкачи горе, Мартинес видя, че бяха поставили манекена с костюма в средата на покрива и бяха сложили своите одеяла и възглавници в кръг около него. Сега лежаха. Тук, по-близо до небето, духаше прохладният нощен вятър.

Мартинес стоеше до костюма, гладеше с ръка реверите и си говореше сам:

— Ай, карамба, каква нощ! Като че ли са изминали десет години от седем часа, когато започна всичко и аз няхах никакви приятели. В два сутринта имам толкова различни приятели...

Той млъкна и се замисли: „Селия Обрегон, Селия Обрегон...“

— Толкова различни приятели — продължи той. — Имам стая, имам дрехи. Кажете. Знаете ли какво?

Погледна мъжете, легнали на покрива, заобиколили манекена и него самия.

„Странно. Когато нося този костюм, зная, че ще печеля при всяко залагане, като Гомес. Че някоя жена ще ме погледне, както поглеждат Домингес. Ще пея нежно като Мануло. Ще разговарям изкусно за политика като Вилянасул. Ще бъда силен като Ваменос. Така ли е? Така е, тази нощ аз не съм само Мартинес. Аз съм Гомес, Мануло, Домингес, Вилянасул, Ваменос. Аз съм всеки един от вас. Ай, ай...“

Той остана още миг край костюма, успял да съхрани различния начин, по който седеше, стоеше или вървеше всеки един от тях. Този костюм, който можеше да се движи бързо и припряно като Гомес, или бавно и замислено като Вилянасул, или да се носи плавно като Домингес, който сякаш никога не докосва земята, а винаги открива попътен вятър, който да го отнесе нанякъде. Този костюм, който им принадлежеше, но който също така ги владееше. Този костюм, който беше... Какво? Същински парад.

— Мартинес — обади се Гомес. — Ще спиш ли?

— Разбира се. Само си мисля.

— За какво?

— Ако някога забогатеем — каза тихо Мартинес, — ще бъде малко тъжно. Тогава всички ще си имаме костюми. И няма да има повече нощи като тази. Ще се разпадне старата ни тайфа. После никога няма да бъде същото.

Мъжете лежаха и разсъждаваха върху току-що изречените думи.

Гомес леко кимна.

— Да... никога няма да бъде същото... после.

Мартинес легна на одеялото си. В тъмнината заедно с другите той бе обърнат с лице към средата на покрива и към манекена, който бе центърът на живота им.

И очите им блестяха, сияеха и можеха да виждат в мрака, когато неоновите светлини от близките сгради светваха и угасваха, светваха и угасваха, озаряваха и скриваха от погледа, озаряваха и скриваха техния чуден снежнобял летен костюм с цвят на сладолед.

- [1] Майко мила! (исп.) — Б.пр. ↑
- [2] Отлично (исп.) — Б.пр. ↑
- [3] Хайде! (исп.) — Б.пр. ↑
- [4] Един (исп.) — Б.пр. ↑
- [5] Приятел, другар (исп.) — Б.пр. ↑
- [6] Светец, светия (исп.) — Б.пр. ↑
- [7] *Кетцалкоатъл* — в митологията на индианците от Централна Америка едно от трите главни божества. ↑
- [8] *Томас Карлайл* — (1795–1881), английски философ и писател. — Б.р. ↑
- [9] Испански ругатни — ратай, койот, крава. — Б.пр. ↑
- [10] Благодаря (исп.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.